

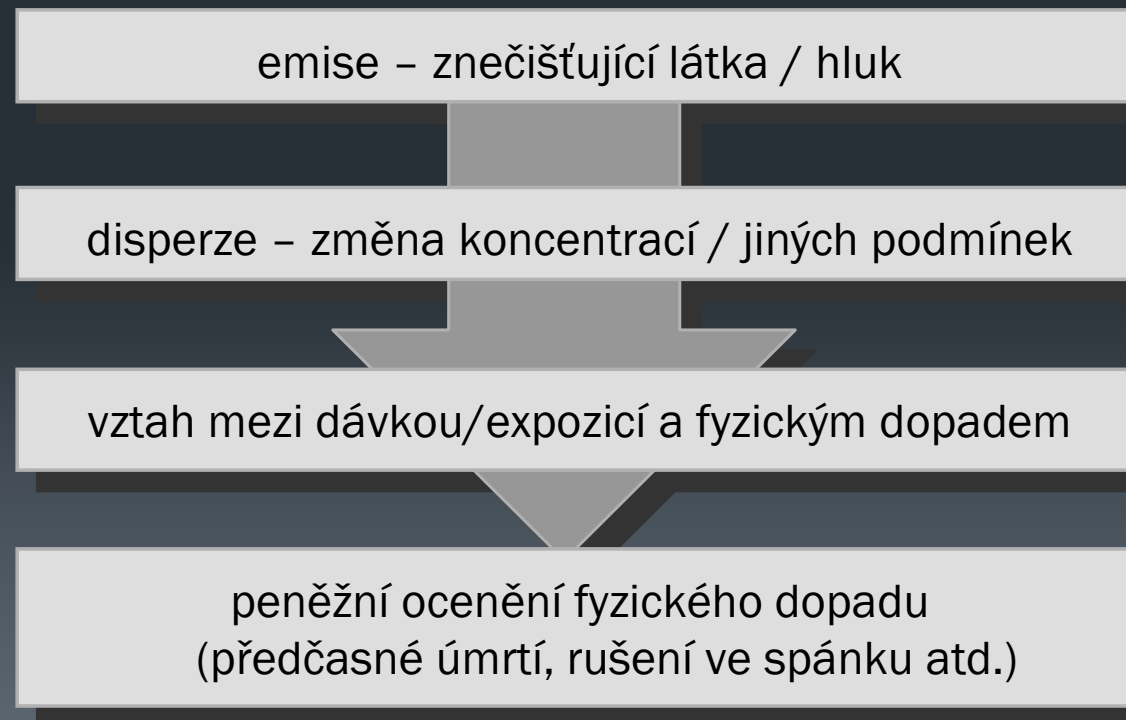
Kvantifikace externích nákladů z jízdy nákladního vozidla na zpoplatněných a objízdných trasách

Vojtěch Máca

Centrum pro otázky životního prostředí UK

Konceptuální rámec pro hodnocení environmentálních externích nákladů

- přístup funkce škody (damage function approach)
- obdobné hodnocení rizik, zohledňuje lokální podmínky, pro odhad marginální změny konzistentní s ekonomikou blahobytu

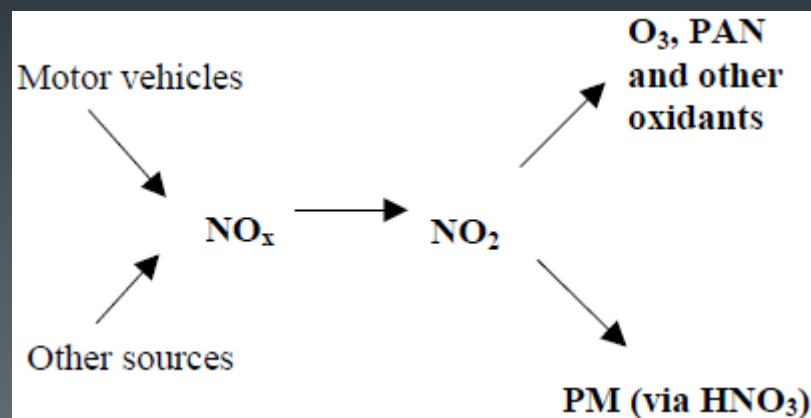

Zjednodušení pro realizovanou studii

- vychází z rozlišení dopravně-environmentálního modelu REMOVE (T&M Leuven, 2009)
    - typ osídlení (3)
    - typ komunikace (3)
    - typ vozidla (HGV / 16-32t)
    - plnění emisní normy (EURO III)
    - emise – TZL, SO₂, NO_x, VOC, CO₂
  - peněžní ocenění dopadů převzato z Handbook on estimation of external costs in the transport sector (CE Delft, 2008)
- „rapid assessment“ - vynechány kroky modelování rozptylu a zjednodušen vztah mezi expozicí a dopadem

Typologie hodnocených dopadů

- dopady na lidské zdraví
  - předčasná úmrtnost (snížení věku dožití)
  - respirační a kardiovaskulární onemocnění
  - psychosociální vlivy (u hluku)
- dopady na materiály (budovy, infrastruktura, apod.)
- dopady na zemědělskou produkci, lesy a další ekosystémy
- klimatická změna (skleníkové plyny)

Vstupní data

- emisioní parametry vozidla – převzato z modelu TREMOVE (v. 2.7b), charakteristiky pro vozový park ČR roku 2010 (v g/vozokm)

HDV - EURO III	metropolitní	mimo město		ostatní městské
	městská komunikace	dálnice	mimoměstská komunikace	městská komunikace
těžké nákladní vozidlo 16-32t				
PM emisní faktor	0.0676	0.0631	0.0803	0.0674
SO2 emisní faktor	0.0037	0.0037	0.0045	0.0039
NOx emisní faktor	5.3054	4.9670	6.1592	5.2988
VOC emisní faktor	0.1079	0.1082	0.1082	0.1082
CO2 emisní faktor	609	584	702	608

Vstupní data

- emisioní parametry vozidla – převzato z modelu TREMOVE (v. 2.7b), charakteristiky pro vozový park ČR roku 2010 (v g/vozokm)

HDV - EURO III	metropolitní	mimo město		ostatní městské
	městská komunikace	dálnice	mimoměstská komunikace	městská komunikace
těžké nákladní vozidlo nad 32t				
PM emisní faktor	0.1170	0.1050	0.1515	0.1167
SO2 emisní faktor	0.0059	0.0051	0.0068	0.0056
NOx emisní faktor	7.7750	7.0239	9.3068	7.7599
VOC emisní faktor	0.2421	0.2160	0.3013	0.2417
CO2 emisní faktor	881	807	1062	880

Vstupní data

- jednotkové externí náklady emisí znečišťujících látek (v Kč/t)

	spodní odhad	horní odhad
NOx	222 850	610 500
PM2.5	976 850	2 777 900
SO2	244 200	702 100
VOC	30 500	91 600
CO2	580	580

hodnoty v eurech cenové úrovně roku 2000 převedeny na české koruny roku 2010 směnným kurzem a upraveny o inflaci indexem spotřebitelských cen

Vstupní data

- jednotkové externí náklady hluku (v Kč/vozokm)

	městské	semi-městské	venkovské
den	2,14	0,34	0,04
noc	3,90	0,61	0,07

- populační data – dle základních sídelních jednotek (SLBD 2001)
- silniční síť – GIS vrstvy ŘSD
  - trasy generovány pomocí nástroje Network Analyst v ArcGIS

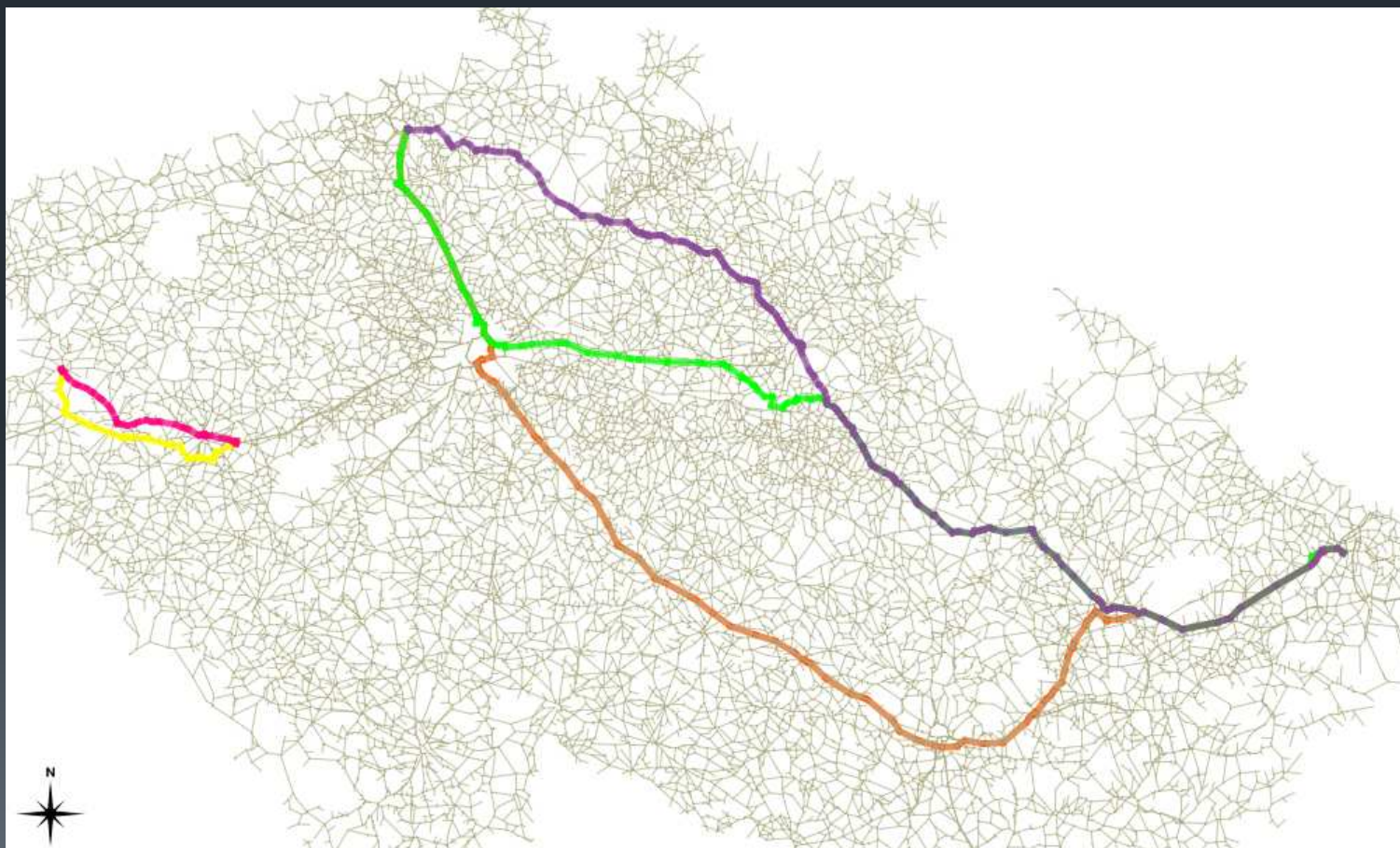

Hodnocené trasy

Plzeň – Planá

|

Ústí n/L - Ostrava

Výpočet externalit pro modelové úseky

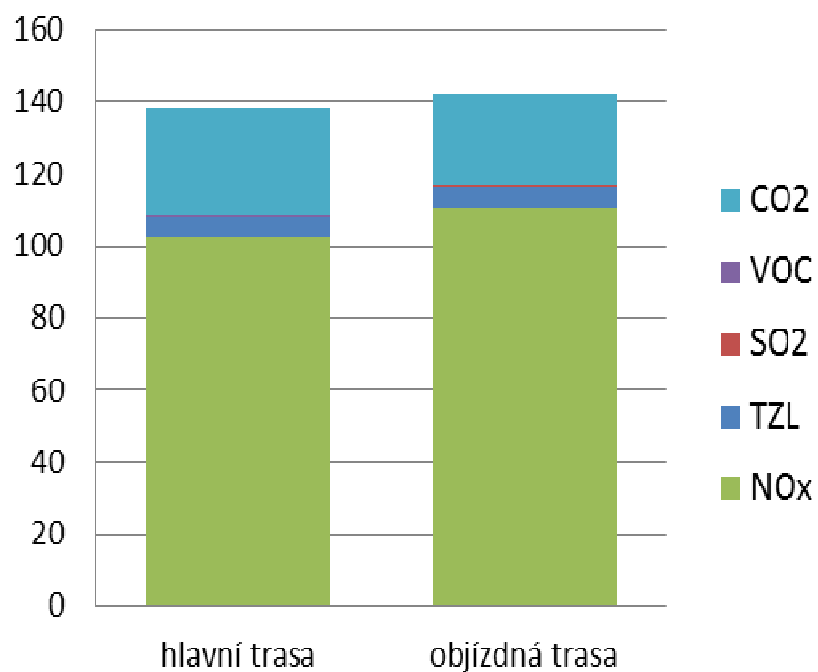
postup

- vygenerování modelové trasy
- rozdělení na úseky → přiřazení typu komunikace
- přiřazení údajů za základní sídelní jednotky, které úsek protíná nebo jsou v bezprostřední blízkosti úseku
- výpočet průměrné hustoty obyvatel pro jednotlivé úseky → určení typu osídlení
- pomocí emisních koeficientů dopočítány emise z průjezdu vozidla
- emise přepočítány na peněžní jednotky
- externality z hluku dopočteny podle jednotkových hodnot a typu komunikace / osídlení

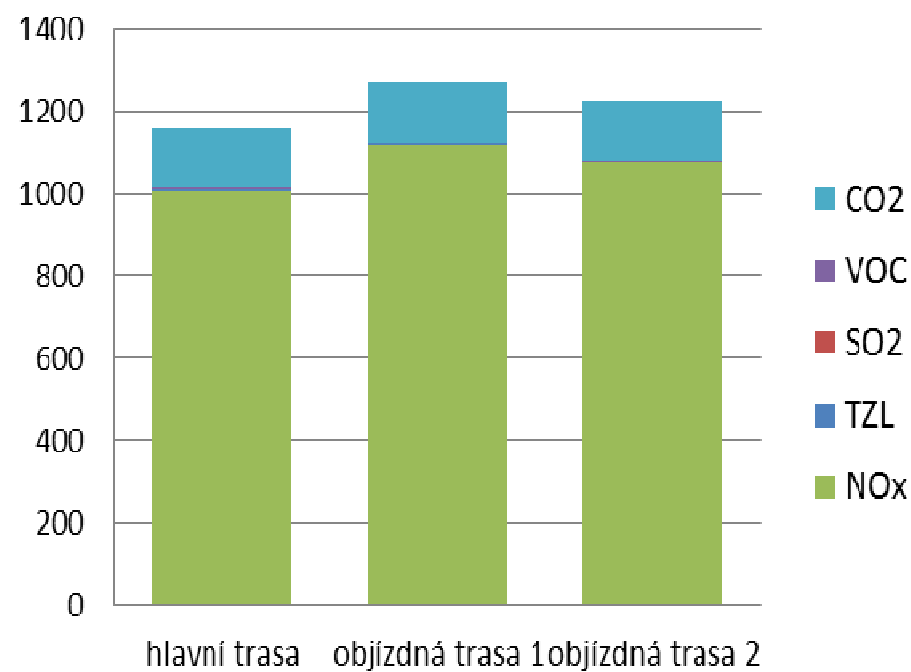
Výsledky

- celkové externí náklady ze znečišťování ovzduší a emisí CO₂
- v Kč pro těžké nákladní vozidlo EURO III, 16-32t

Planá-Plzeň

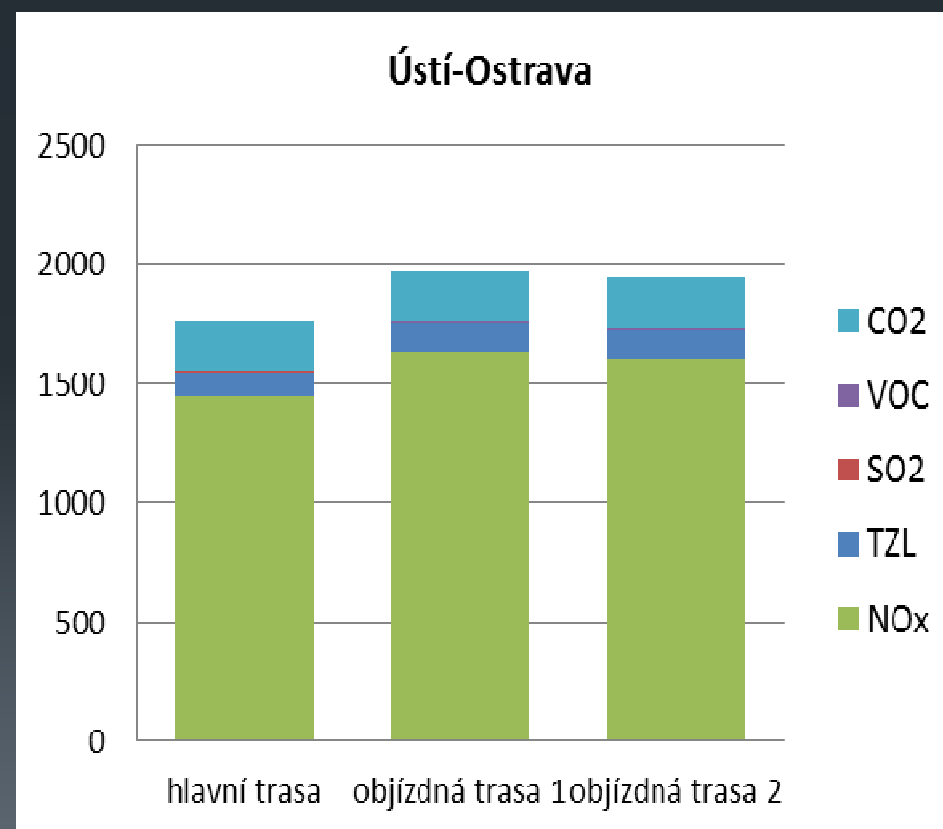
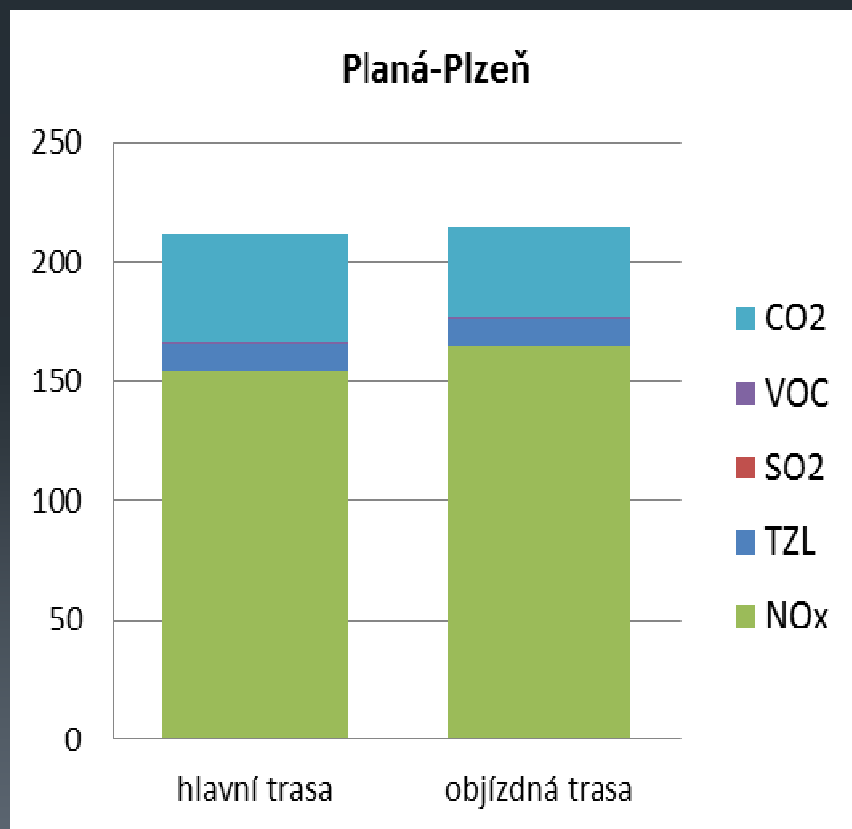

Ústí-Ostrava

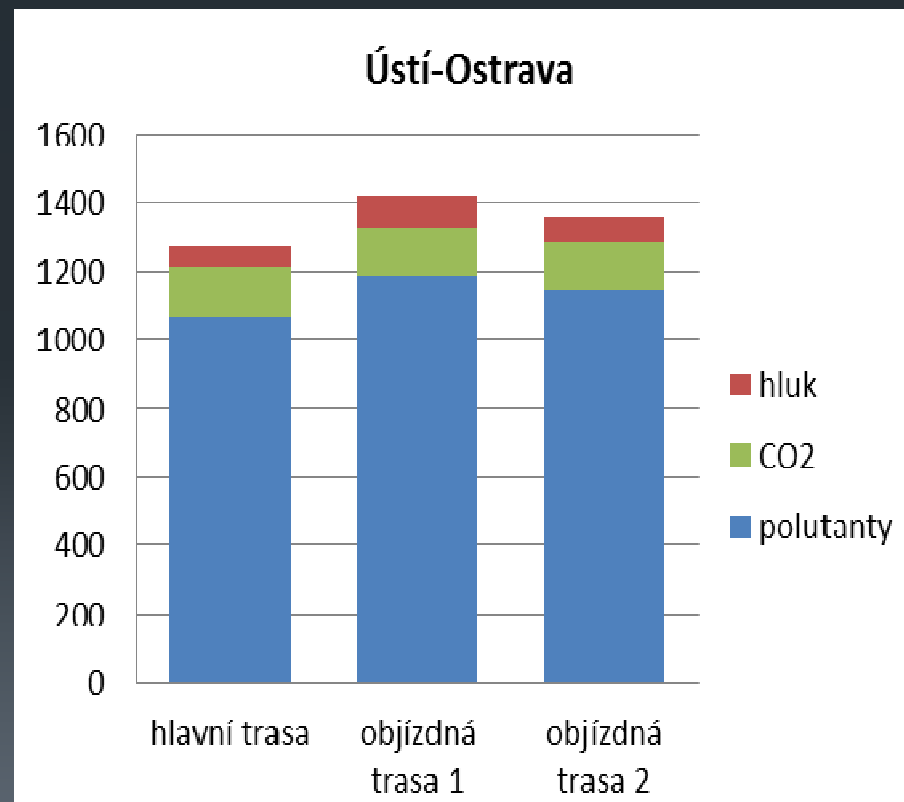
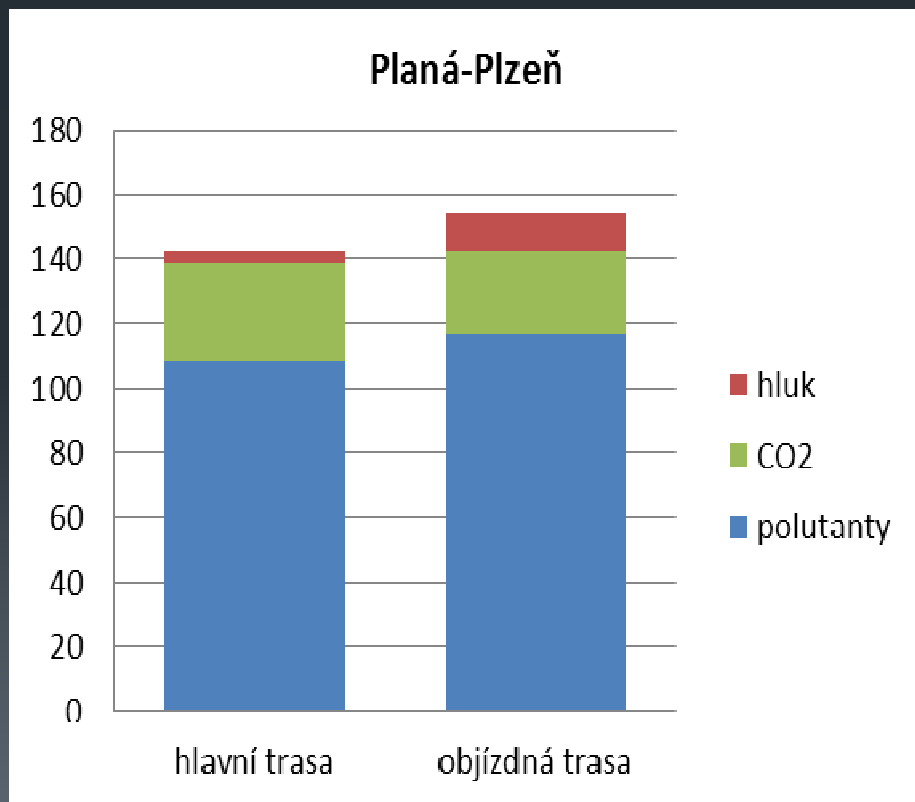
Výsledky

- celkové externí náklady ze znečišťování ovzduší a emisí CO₂
- v Kč pro těžké nákladní vozidlo EURO III, nad 32t

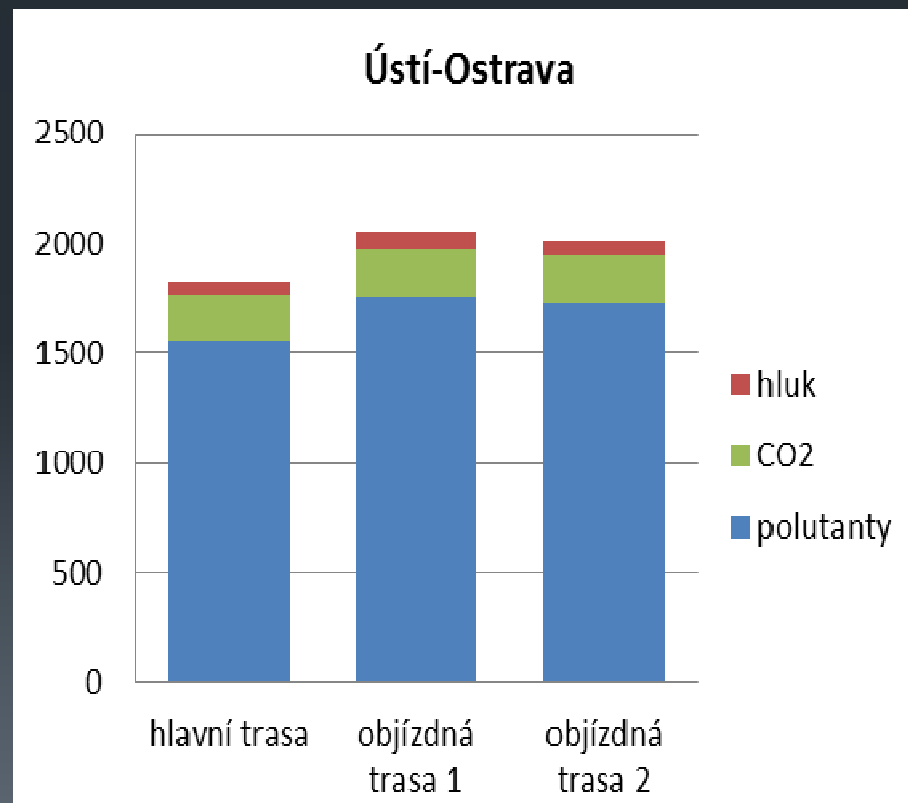
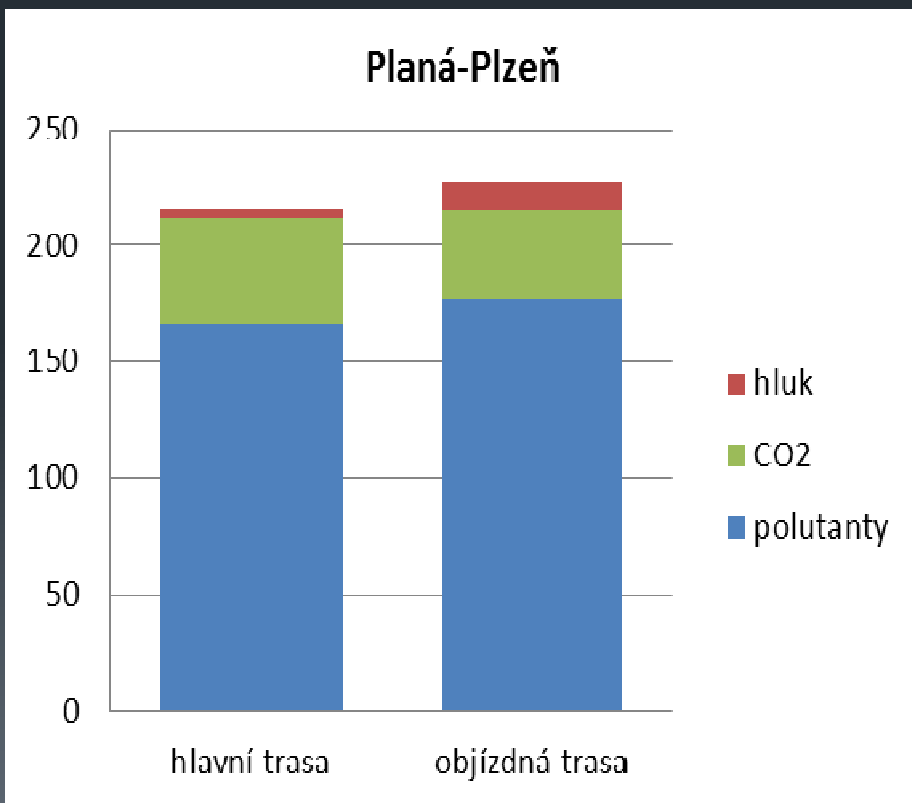
Výsledky

- celkové externí náklady ze znečišťování ovzduší, emisí CO2 a hluku
- v Kč pro těžké nákladní vozidlo EURO III, 16-32t

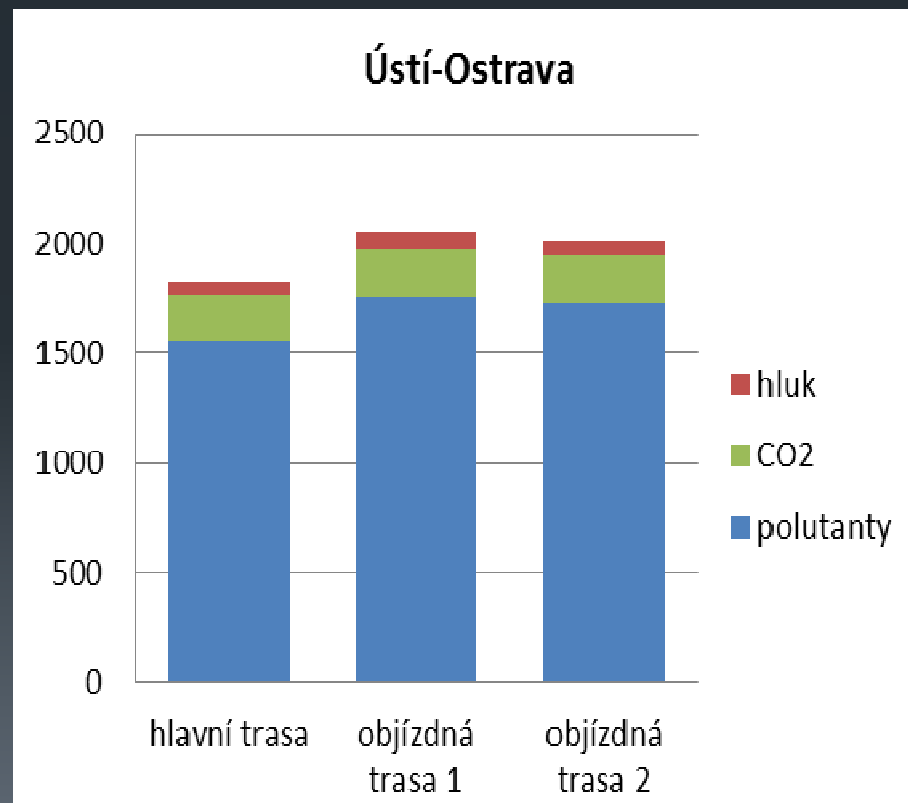
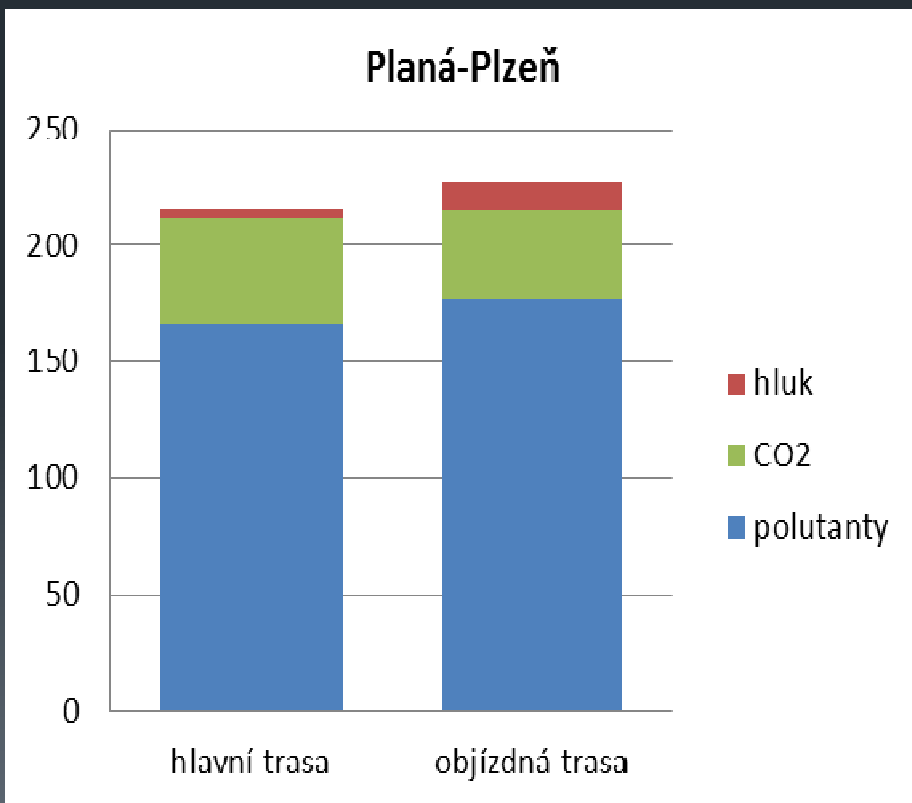
Výsledky

- celkové externí náklady ze znečišťování ovzduší, emisí CO2 a hluku
- v Kč pro těžké nákladní vozidlo EURO III, nad 32t

Výsledky

- celkové externí náklady ze znečišťování ovzduší, emisí CO2 a hluku
- v Kč pro těžké nákladní vozidlo EURO III, nad 32t

Výsledky + srovnání

- měrné externality z emisí a hluku (v Kč na vozokilometr)

		Planá - Plzeň		Ústí - Ostrava		
		hlavní trasa	objízdná trasa	hlavní trasa	objízdná trasa 1	objízdná trasa 2
EURO III	HGV 16-32t	1,93	2,42	3,14	3,64	3,66
EURO III	HGV >32t	2.93	3.56	4.50	5.29	5.42
EURO IV	HGV 16-32t	1.32	1.67			
EURO V	HGV 16-32t	0.98	1.24			

- současné sazby mýtného pro vozidla kategorie EURO III

EURO 3-4						
Ostatní dny v týdnu				Pátek od 15.00 hod. do 21.00 hod.		
	2 nápravy	3 nápravy	4 a více	2 nápravy	3 nápravy	4 a více
D+R	2,09 Kč/km	3,56 Kč/km	5,15 Kč/km	2,65 Kč/km	5,08 Kč/km	7,35 Kč/km
I	0,99 Kč/km	1,71 Kč/km	2,45 Kč/km	1,25 Kč/km	2,45 Kč/km	3,50 Kč/km

Možnosti zpoplatnění externalit

- nová možnost zpoplatnění externalit z emisí a hluku podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/76/EU
- maximální vážený průměrný poplatek za externí náklady

<i>EURO III</i>		příměstské komunikace	meziměstské komunikace
znečištění ovzduší		7 €/vozokm (1,7 Kč/vozokm)	6 €/vozokm (1,5 Kč/vozokm)
hluk	noc	2 €/vozokm (0,5 Kč/vozokm)	0,3 €/vozokm (0,07 Kč/vozokm)
	den	1,1 €/vozokm (0,3 Kč/vozokm)	0,2 €/vkm (0,05 Kč/vozokm)

- měrné externality z emisí a hluku (v Kč na vozokilometr)

	Planá - Plzeň		Ústí - Ostrava		
	hlavní trasa	objízdná trasa	hlavní trasa	objízdná trasa 1	objízdná trasa 2
HGV 18-32t	1,93	2,42	3,14	3,64	3,66
HGV >32t	2.93	3.56	4.50	5.29	5.42

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

vojtech.maca@czp.cuni.cz